

This eChok volume of
Genesis ~ Volume 1

Dedicated in loving memory of
**Joseph and Adele
Mizrahi ל"ה**

by their son ~ David

and in memory of

Arthur Sulcov ל"ה

*by his loving wife Esther
and children ~ Robert and Sherry*

In memory of
**Jacob and Mary
Hidary**

By their Children

יכּוּן בְּקִרְיַת שֶׁשָׁה פְּסוּקִים אֵלּוּ שֶׁהֵם כְּנֹגֵד דְּמִילּוּי יוֹד דֶּשֶׁם ב"ן לְהַשְׁאִיר בּוֹ הָאֵרָה מִתּוֹסַפְתּוֹ נִשְׁמָה שֶׁל שַׁבַּת שֶׁעֲבָרָה

א וְהָיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים
וּשְׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה:
ב וּמֵיַתֵּת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע
הִיא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
וְאַתָּה אַבְרָהָם לְמִסְפָּדָה לְשָׂרָה

כג א וַיְהִיו חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים
שָׁנָה וּשְׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה: ב וְתַמַּת
שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ
כְּנָעַן וַיָּבֵא אַבְרָהָם לְסִפּוֹד לְשָׂרָה וּלְבִתָּהּ:

23 (1) And Sarah's lifetime amounted to one hundred years, twenty years and seven years — [these were] the years of Sarah's lifetime. **(2)** Sarah died in Kiryat Arba, which is Chevron, in the Land of Canaan. And Avraham came to eulogize

RASHI

רש"י

23 (1) And Sarah's lifetime amounted to one hundred years, twenty years and seven years — *The reason why the word “years” is [seemingly superfluously] inserted after every category of digits here [i.e., after hundreds, tens and units, instead of simply writing “one hundred and twenty-seven years”], is to teach you that each category is to be expounded separately, as follows. [When Sarah was] 100 years old, she was as a 20 year-old, regarding sins: just as [when she was under] 20 years old, she had [the status of] not [having] sinned, since she had not yet reached the age that would deem her liable to punishment [namely, after her turning 20] — so too, [even when she was] 100 years old, she was without sin. And [when she was] 20 years old, she was as a 7 year-old, regarding beauty (Bereishit Rabbah 58:1). [These were] the years of Sarah's lifetime* — *[This seemingly superfluous phrase, not mentioning any specific number of years, comes to teach us that] all [of her years] were equally good.* **(2) בקרית ארבע** — *[literally, “the city of four,”] so called because of the four giants that were there, namely, Achiman, Sheishai, Talmai and their father (see Numbers 13:22). Another explanation [is that the city was] so called because of the four couples, man and wife, who were [eventually to be] buried there, namely: Adam and Chavah, Avraham and Sarah, Yitzchak and Rivkah, and Yaakov and Leah [and even though Yaakov had two wives, nevertheless Rachel was buried in Beit Lechem (see Genesis 35:19 and Rashi 30:15)] (Bereishit Rabbah 58:4). And Avraham came* — *from Be-eir Sheva. To eulogize Sarah, and to weep for her* — *The death of Sarah is juxtaposed to the binding of Yitzchak [described in the immediately preceding chapter (22)], because when [Sarah received] the news of the binding, where her son had been prepared for slaughter, [the*

(א) וַיְהִיו חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וּשְׁבַע שָׁנִים. לָכֵף נִכְתָּב שָׁנָה בְּכָל כְּלָל וּבְכָל לִמְדָה לִמְדָה לִמְדָה. לָכֵף אֶחָד נִדְרָשׁ לְעֲצֻמוֹ בַּת ק' כְּבַת כ' לְחִטּוֹא מֵהַבַּת כ' לֹא חִטּוֹא שֶׁהָיָה בַּת עֹנָשִׁין אִף בַּת ק' בְּלֹא חִטּוֹא. וּבַת כ' כְּבַת ז' לְיוֹפִי: שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה. כְּלָן שְׁוִין לְטוֹבָה: (ב) בְּקִרְיַת אַרְבַּע. עַל שֵׁם אַרְבַּע עֲנָקִים שֶׁהָיוּ שָׁם אַחֲמִינֹן שִׁשִׁי וְתַלְמִי וְאַבְיָהִם. דְּבַר אַחֵר עַל שֵׁם אַרְבַּע זְוֹגוֹת שֶׁנִּקְבְּרוּ שָׁם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ אָדָם וְחַוָּה. אַבְרָהָם וְשָׂרָה. יִצְחָק וְרִיבְקָה. יַעֲקֹב וְלֵאָה: וַיָּבֵא אַבְרָהָם. מִבְּאֵר שֶׁבַע: לְסִפּוֹד לְשָׂרָה וּלְבִתָּהּ. נִסְמָכָה מֵיַתֵּת שָׂרָה לְעִקְדַת יִצְחָק לְפִי

וּלְמַכְבְּהָ: ג וְקָם אַבְרָהָם מֵעַל אָפִי מִיְתִיהָ וּמִלֵּל עִם בְּנֵי חֵתָאָה לְמִימְרָ: ד דִּיר וְתוֹתֵב אֲנִי עִמְכוֹן הִבּוּ לִי אַחְסַנֵּת קְבוּרָא עִמְכוֹן וְאֶקְבֵּר מִיְתִי מִן קְדָמִי: ה וְאֶתִּיבּוּ בְנֵי חֵתָאָה יֵת אַבְרָהָם לְמִימְרָ לֵיהּ: ו קִבֵּל מִנְנָא רַבּוֹנָנָא רַב קָדָם יֵי אֵת בֵּינָנָא בְּשִׁפְרָ קְבֵרָנָא קְבֵר יֵת מִיְתָךְ אֲנִי מִנְנָא יֵת קְבֵרִיהּ: ז לֹא יִמְנַע מִנְךָ מִלְמַקְבֵּר מִיְתָךְ:

ג וַיִּקָּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל־בְּנֵי־חֵת לֵאמֹר: ד גֵּר־וְתוֹשֵׁב אֲנִכִּי עִמָּכֶם תָּנוּ לִי אַחְזַת־קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מִתִּי מִלְפָּנַי: ה וַיַּעֲנוּ בְנֵי־חֵת אֶת־אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ: ו שְׁמַעְנוּ וְ אֲדֹנָי נָשִׂיא אֱלֹהִים וְ אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ בְּמִבְחָר קְבֻרֵינוּ קֶבֶר אֶת־מֵתְךָ אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת־קְבֻרוֹ לֹא־יִכְלֶה מִמֶּךָ מִקְבֵּר מֵתְךָ:

Sarah, and to weep for her. (3) Then Avraham arose from before his dead, and spoke to the children of Cheit, saying: (4) I am a stranger and a sojourner among you. Grant me possession of [land for] a grave with you, so that I may bury my dead from [being] before me. (5) And the children of Cheit answered Avraham, saying to him: (6) Listen to us, my master. You are a prince of God in our midst. You may bury your dead in the choicest of our burial sites. No man among us will withhold his burial site from you, from burying your dead.

RASHI

messenger who delivered the news delayed in the account, and had] almost [told her that] he had actually not been slaughtered. [But since he did not tell her immediately that Yitzchak was alive, Sarah was so shocked by what she had just heard, that] her soul departed from her, and she passed away (Tanchuma end of Vayeira). (4) I am a stranger and a sojourner among you — i.e., a stranger from another land, who

has come to live among you. [This is the simple meaning of the verse.] And the Midrash Aggadah explains our verse as follows: “If you wish, I shall remain as a stranger [among you, and I shall pay for the land that I need]. But if not, [i.e., if you refuse to sell me any land.] then I will come to sojourn [i.e., settle] here, claiming [the land] under [my] legal entitlement. For the Holy One, Blessed is He, said to me (see Genesis 12:7), “I shall give this Land to your offspring.” (Bereishit Rabbah 58:6) אחזת קבר — [literally, “possession of a grave,” meaning:] Possession of land for a burial site. (6) לא יכלה — [means:] Will not withhold. [This term is] similar to [that used in the verses] (Psalms 40:12), “Do not withhold (תכלא) Your mercies,” and (Genesis 8:2), “and the rain ... was withheld (ויכלא).”

רש"י

שַׁעַל יְדֵי בְשׂוּרַת הָעֵקֶדָה שְׁנֹדָמָן בָּנָה לְשַׁחֲיטָה וְכַמְעַט שְׁלֹא נִשְׁחַט פְּרָחָה נִשְׁמָתָה מִמֶּנָּה וּמֵתָה: (ד) גֵּר וְתוֹשֵׁב אֲנִכִּי עִמָּכֶם. גֵּר מֵאַרְץ אַחֲרַת וְנִתְיִשְׁבְּתִי עִמָּכֶם. וּמְדַרֵּשׁ אַגְדָּה אִם תִּרְצוּ הֲרִינִי גֵר וְאִם לֹא אֵדוּיָה תוֹשֵׁב וְאֶטְלָנָה מִן הַדִּין שְׁאֵמֵר לִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַרְעְךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת: אַחְזַת קֶבֶר. אַחְזוֹת קָרַע לְבֵית הַקְּבֻרוֹת: (ו) לֹא יִכְלֶה. לֹא יִמְנַע כְּמוֹ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ. וְכִמוֹ וַיִּכְלָא הַגֶּשֶׁם:

PROPHETS I Kings 1

נביאים מלכים א פרק א

א ומלֶכָא דוד סיב על ביומין ומנסן ליה בלבושין ולא שחין ליה: ב ואמרו ליה עבדוהי יבעון לרבוני מלֶכָא עולמתא בתולתא ותשמיש קדם מלֶכָא ותהי ליה קריבא ותשכוב לתוך ותשחן לרבוני מלֶכָא: ג ובעו עולמתא שפירתא בכל תחום ארעא דישׂראל ואשכחו ית אבישג דמן שונם ואיתאו יתה לִמְלֶכָא: ד ועולמתא שפירתא עד לחדא והות לִמְלֶכָא קריבא ומשמשא ליה ומלֶכָא לא ידעה: ה ואדונייה בר חגית מתרברב למימר אנא אמלוך ועבד ליה רתיכין ופרשין ותמשין גברא רדיפין קדמוהי: ו ולא

א ותמלך דוד זקן בא בימים ויכסחו בבגדים ולא יחם לו: ב ויאמרו לו עבדיו יבקשו לאדני המלך נערה בתולה ועמדה לפני המלך ותהי לו סכנת ושכבה בחיקך ויחם לאדני המלך: ג ויבקשו נערה יפה בכל גבול ישׂראל וימצאו את אבישג השונמית ויבאו אתה למלך: ד והנערה יפה עד מאד ותהי למלך סכנת ותשרתה ותמלך לא ידעה: ה ואדנייה בן חגית מתנשא לאמר אני אמלך ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש רצים לפניו: ו ולא עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה

(1) Now King David was old and stricken in years; and they covered him with clothes, but he was not warmed. (2) Therefore his servants said to him: “Let a young virgin be sought for my lord the king; and let her stand before the king, and be a companion to him; and let her lie in your bosom, that the lord my king may be warmed.” (3) So they sought for a fair maiden throughout all the borders of Israel, and they found Avishag the Shunammite, and they brought her to the king. (4) And the maiden was very fair; and she became a companion to the king, and she ministered to him; but the king did not know her. (5) Now Adoniyah the son of Chagit exalted himself, saying: “I will be king”; and he prepared for himself chariots and horsemen, and fifty men to run before him. (6) And his father had never grieved him all his life by saying: “Why have you done so?”

RASHI

רש"י

(1) **Stricken in years** — *This was his old age.* (2) **Virgin** — *whose maidenhead warms her flesh.* **A companion** — *a warmer.* (4) **Did not know her** — *He did not have relations with her.* (5) **מתנשא** — *exalted himself.* **And fifty men** — *without a spleen and with carved out soles.* (6) **And his father had never grieved him** — *i.e., angered him.* **And he was born** — *to his mother.* **After Avshalom** — *i.e., he was raised in accordance with the culture by which*

(א) בא בימים. ימי הזקנה; (ב) בתולה. בתולה מחממין את בשרה: סכנת. מחממת; (ד) לא ידעה. לא בעלה; (ה) מתנשא. מתפאר. וחמשים איש. נטולי טחול וחקוקי כפות רגלים; (ו) ולא עצבו אביו. לא הכעיסו; ואתו ילדה. אמו; אחרי אבשלום. בלומר גדלתו אחר תרבות שגדלה אמו

עֲשִׂיתָ וְגַם־הוּא טוֹב־תָּאֵר מְאֹד וְאֵתוֹ יִלְדָה אַחֲרַי
 אֲבִשְׁלוֹם:
 וַיְהִי יְלִידָתָ בְּתֵר אֲבִשְׁלוֹם:

And he was also a very handsome man; and he was born after Avshalom.

RASHI

רש"י

Avshalom's mother had raised Avshalom.

של אבשלום את אבשלום:

Writings Mishlei 4

כתובים משלי פרק ד

טו אָדִישׁ וְלֹא תַעֲבֹר עִמּוֹהוּן
 סְטִי וְעֵבֶר מִנְהוֹן: טז לֹא דִמְכִין
 עַד מָה דִּמְבַאֲשִׁין וּפְרִידָא
 שְׁנֵתוֹהוּן עַד מָה דְעֵבְדִין
 תִּקְלָא: יז דְּמִיכְלֵתְהוֹן מִיכְלֵתָא
 דְרִשְׁעִי וְחִמְרָא דְחִטּוּפִיא
 שְׁתִּין: יח וְאַרְחָא דְצַדִּיקִי
 כְּנֵהוּרָא דְמִזְהַר וְאֶזְל נְהַרְיָה
 עַד מָה דְתִקִּין יוֹמָא: יט וְאַרְחָא
 דְרִשְׁעִי חִפְרָא וְלֹא יִדְעִין
 בְּמָנָא מִתְתַקְלִין: כ בְּרִי לְמַלִּי אַצִּית וְלִמְאֲמָרִי צְלִי אוֹדְנָךְ:

טו פָּרַעְהוּ אֶל־תַּעֲבָר־בוּ שְׁטָה מַעֲלִיו וְעֵבֶר: טז כִּי
 לֹא יִשְׁנוּ אִם־לֹא יָרְעוּ וְנִגְזְלָה שְׁנַתְם אִם־לֹא
 יִכְשׁוּלוּ (קרי יכשילו): יז כִּי לָחֲמוּ לֶחֶם רָשָׁע וַיִּין
 חֲמָסִים יִשְׁתּוּ: יח וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאוֹר נֶגְהַ הַזֶּה
 וְאוֹר עַד־נֶכּוֹן הַיּוֹם: יט הַרְף רָשָׁעִים כְּאֶפְלָה לֹא
 יִדְעוּ בְּמָה יִכְשָׁלוּ: כ בְּנִי לְדַבְרֵי הַקְּשִׁיבָה לְאֲמָרֵי
 הַט־אוֹדְנָךְ:

בְּמָנָא מִתְתַקְלִין: כ בְּרִי לְמַלִּי אַצִּית וְלִמְאֲמָרִי צְלִי אוֹדְנָךְ:

(15) Avoid it, do not pass by it; turn from it, and pass on. (16) For they can't sleep, if they have not done evil; and their sleep is taken away, unless they cause some to fall. (17) For they eat the bread of wickedness, and drink the wine of violence. (18) But the path of the righteous is as the light of dawn, that shines more and more until the perfection of the day. (19) The way of the wicked is as darkness; they do not know what will cause them to stumble. (20) My son, heed my words; incline your ear to my sayings.

RASHI

רש"י

(15) **Avoid it** — *Cancel it.* שְׁטָה מַעֲלִיו — *turn from it.* (16) **לא ישנו** — *They cannot sleep.* (18) **Is as the light of dawn** — *which begins to illuminate from the dawn.* **Until the perfection of the day** — *until noon.*

(טו) פָּרַעְהוּ. בְּטֵלְהוּ: שְׁטָה מַעֲלִיו. סוּר מִפְּנֵיו: (טז) לֹא יִשְׁנוּ. אִינָם יְכוּלִים לִישׁוֹן: (יח) כְּאוֹר נֶגְהַ. שְׁהוּלְף וּמְאִיר מִעֲמוּד הַשַּׁחַר: עַד נֶכּוֹן הַיּוֹם. עַד חֲצוֹת הַיּוֹם:

Mishnah Berakhot, chapter 5

משנה ברכות פרק ה

(1) One should not stand up to pray (the *Amidah*) except with a bowed head [i.e., in a subservient frame of mind]. The pious men of old used to wait an hour [after arriving at the place of prayer] before praying in order that they might focus their thoughts upon their Father in heaven. Even if a king greets a person [while praying] he should not answer him [provided it does not endanger his life]; even if a [non-poisonous] snake is wound around his heel he should not break off [his

prayer by speech; however, to shake off the snake or walk away is permitted]. (2) The miracle of the rainfall [the formula **משיב הרוח ומוריד הגשם** — “Who causes the wind to blow and brings down the rain”] is mentioned in the benediction of the resurrection; the petition for rain [ותן טל ומטר לברכה — “and grant dew and rain for a blessing”], in the benediction of the years; and *havdalah*, in [אתה חוננתנו] — You “that graciously grant knowledge.”] Rabbi Akiva says: He says it as a fourth blessing [after the first three benedictions in the *Shemonah Esreh*] by itself; Rabbi Eliezer says: It is said in [מודים] the thanksgiving benediction. (3) If one [in praying] says, “May Your mercies extend to a birds nest,” (see Deuteronomy 22:6) “May Your name be mentioned for good tidings,” or “We give thanks, we give thanks,” he is silenced [in the first case because he attributes the commandments to God's mercy, when in fact the real reason is beyond human comprehension; in the second case he is silenced, since he seemingly places conditions on God i.e., only for “good tidings” in the third case he is silenced because by repeating the same words twice it seems as if he is addressing more than the One God]. If one went before the Ark [i.e., leading the prayers] and made a mistake, another should take

א אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש. חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללים, כדי שיכוננו את לבם למקום. אפילו המלך שואל בשלומו, לא ישיבנו. ואפילו נחש כרוך על עקבו, לא יפסיק: ב מזכירין גבורות גשמים בתחית המתים, ושואלין הגשמים בברכת השנים, והבדלה בחונן הדעת. רבי עקיבא אומר, אומרה ברכה רביעית בפני עצמה. רבי אליעזר אומר, בהודאה: ג האומר על קן צפור יגיעו רחמים, ועל טוב יזכר שמך, מודים מודים, משתקין אותו. העובר לפני התבה וטעה, יעבר אחר תחתיו,

רבנו עובדיה מברטנורא

א אין עומדין. מתוך כבוד ראש. הכנעה ומורא דכתיב (תהלים ב) עבדו את ה' ביראה, ועבודה זו תפלה היא: שוהים שעה אחת. במקום שבאו להתפלל: אפילו המלך שואל בשלמו. ודוקא מלך ישראל, אבל מלך עכו"ם פוסק, שלא יהרגנו: אפילו נחש כרוך על עקבו. דוקא נחש, שרוב פעמים אינו נושך, אבל עקרב, או אפעה, מן הדברים שודאי נושכים וממיתים, פוסק: ב מזכירין גבורות גשמים. משיב הרוח, שאינו לשון בקשה אלא לשון הזכרה ושבח. ומפני שהגשמים אחת מגבורותיו של הקדוש ברוך הוא, דכתיב (איוב ה) עושה גדולות עד אין חקר הנותן מטר על פני ארץ, משום הכי קרי להו גבורות גשמים: ושואלין. ותן טל ומטר, לשון בקשה: בברכת השנים. מתוך שהן פרנסה, קבעו שאלתן בברכת פרנסה: והבדלה. במוצאי שבת: בחונן הדעת. שהיא ברכה ראשונה של חול. ובירושלמי אמרו, מפני מה תקנו הבדלה בחונן הדעת, שאם אין דעה, הבדלה מניח. וכן הלכה: ג על קן צפור יגיעו רחמים. כמו שהגיעו רחמים על קן צפור וגזרת לא תקח האם על הבנים, כן חוס ורחם עלינו: משתקין אותו. שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים, והן אינן אלא גזרות מלך על עבדיו: על טוב יזכר שמך. משמע על טובתך נודה לך, ועל הרע לא נודה. והרי אנו חייבין לברך על הרעה כשם שמברכין על הטובה: מודים מודים. דמחוי כמקבל עליו שתי אלוהות. ומפרש

his place, and at such a moment one may not refuse. Where should he begin? At the beginning of the benediction in which the other made the mistake. (4) The Reader [i.e., the one leading the prayers] should not respond “Amen” after [the benedictions of] the priests because this might confuse him. If there are no other priests there besides himself, he should not raise his hands [in priestly benediction], but if he is confident that he can raise his hands and go back to his place in the prayer [without making a mistake in the prayers], he is permitted to do so. (5) If one makes a mistake in his [private] *tefillah*, it is a bad indication for him, and if he is a Reader, it is a bad indication for those who have sent him [i.e., the congregation], because a man's agent is regarded as the person himself. It was related of Rabbi Chanina ben Dosa that he used to pray for the sick and say, “This one will die, that one will live.” They said to him: “How do you know?” He replied: “If my prayer emerges fluently, I know that it is accepted, but if not, then I know that it is rejected.”

רבנו עובדיה מברטנורא

בירושלמי, הדין דתימא בצבור, אבל ביחיד תחנונים הם: ולא יהא סרבן באותה שעה. כדרך שאר יורדים לפני התיבה שצריך לטוב פעם ראשונה, אבל זה לא יסרב כשאומרים לו לך רד, לפי שגנאי הוא שתהא התפלה מופסקת כל כך: ד לא יענה אחר הכהנים אמון. בסוף כל ברכה, כמו ששאר צבור עונים: מפני הטירוף. שלא תטרוף דעתו ויטעה, לפי ששליח צבור הוא צריך להתחיל ברכה שניה, ולהקרות להן מלה במלה, ואם יענה אמון, לא יוכל לבין ולחזור לתפלתו מזהר ולהתחיל הברכה שראוי שיתחיל: לא ישא את כפיו. שמא לא יוכל לבין ולחזור לתפלתו להתחיל שים שלום, שתהא דעתו מטורפת מאימתא דצבורא: ואם הבטחתו. כלומר אם בטוח הוא שלא תהא דעתו מטורפת מאימת הצבור: ה אם שגורה תפלתו. סדורה בפי במרוצה ואיני נכשל בה: שהוא מטורף. שהחולה מטורף כמו אך טרוף טורף (בראשית מד) פירוש אחר, לשון טורפים לו תפלתו בפניו (בגמרא ה) כלומר, התפלה שהתפללו עליו מטורפת וטרודה ממנו ואינה מקובלת:

Gemara Berakhot 34b

Our Rabbis taught: Once the son of Rabban Gamliel fell ill. He sent two scholars to Rabbi Chanina ben Dosa to ask him to pray for him. When he saw them he ascended to an upper chamber and prayed for him. When he came down he said to them: “Go, the fever has left him.” They said to him, “Are you a prophet?” He replied, “I am neither a prophet nor the son of a prophet, but I have learned this from experience. If my prayer is fluent in my mouth, I know that it is accepted: but if not, I know that it is rejected.” They sat down and made a

ולא יהא סרבן באותה שעה. מנין הוא מתחיל, מתחלת הברכה שטעה בה: ד העובר לפני התבה, לא יענה אחר הכהנים אמון, מפני הטירוף. ואם אין שם כהן אלא הוא, לא ישא את כפיו. ואם הבטחתו שהוא נושא את כפיו וחוזר לתפלתו, רשאי: ה המתפלל וטעה, סימן רע לו. ואם שליח צבור הוא, סימן רע לשולחיו, מפני ששלוחו של אדם כמותו. אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא, שהיה מתפלל על החולים ואמר, זה חי וזה מת. אמרו לו, מנין אתה יודע. אמר להם, אם שגורה תפלתי בפי, יודע אני שהוא מקבל, ואם לאו, יודע אני שהוא מטורף:

גמרא ברכות דף לד:

תנו רבנן מעשה שחלה בנו של רבן גמליאל שיגר שני תלמידי חכמים אצל רבי חנינא בן דוסא לבקש עליו רחמים כיון שראה אותם עלה לעליה ובקש עליו רחמים בירידתו אמר להם לכו שחלצתו תמה אמרו לו וכי נביא אתה אמר להם לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך מקובלני אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מטורף.

אברהם לא עאל באינון יומין עילאין עד דהוה סיב כמה דאתמר. וכן דוד דכתיב (מלכים א א) והמלך דוד וכן בא במים. אבל מאריה דתשובה מיד עאל ואתדבק ביה בקדשא בריך הוא. רבי יוסי אמר תנינן אתר דמריהון דתשובה קיימי ביה בההוא עלמא צדיקים גמורים לית לון רשו לקיימא ביה בגני דאינון קריבין למלכא יתיר מפלהו ואינון משכי עליהו ברעותא דלכא יתיר ובחילא לאתקרבא למלכא. תא חזי כמה אתרין מתוקנין ליה לקדשא בריך הוא בההוא עלמא ובכלהו בי מותבי לון לצדיקים כל חד וחד לפום דרגיה בדקא חזי ליה כתיב (תהלים סד) אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך דקדשא בריך הוא קריב לון לגביה דסלקין אינון נשמתין מתתא לעילא לאתאחדא באחסנותיהון דאתתקנין להו ישכון חצריך אלן אתרין ודרגין לבר ומאן אינון כמה דאת אמר (זכריה ג) ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה והאי הוא דרגא בין קדישין עלאין ומאן דנכאן ודרגא דא אינון שליחן דמארי עלמא כאינון מלאכין ועבדין שליחותא תדיר ברעותא דמאריהון בגני דאלן אתקדשו תדיר בקדושא ולא אסתאבו בגוונא דא מאן דאסתאב בהאי עלמא איהו משיך עליה רוח מסאב וכד נפק נשמתיה מניה מסאבין ליה ומדוריה בין אינון מסאבין ואלן אינון מויקין דעלמא כמה דאתמשיך בר נש גרמיה בהאי עלמא הכי הוא מדוריה ואתמשיך בההוא עלמא ואינון רוחי מסאבי מסאבין ליה ואעלין ליה לגהינם תא חזי מאן דאתקדש ונטיר גרמיה בהאי עלמא דלא אסתאב מדוריה בההוא עלמא בין אינון קדישין עלאין ועבדין שליחותא תדיר ואלן קיימי בהצר כמה דאת אמר את הצר המשכן:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer Ha-Rokeach Page 1

מספר הרוקח דף א.

God has commanded us to love Him. In the Sifri they said, “ 'You must love the Lord your God' (Deuteronomy 6:5) — act out of love. For if one acts out of love, his reward is doubled and redoubled. 'You must love' — make Him loved by people, as your father Avraham did. As it says, 'and the souls that they had made in Charan ...' — whom they had converted and brought under the wings of God's Presence. 'With all your heart' (ibid.) — with both of your impulses, your good impulse and your evil impulse [i.e., even while participating in worldly pleasures e.g., eating etc., do so with the intention of gaining

הזהירנו ה' לאהבה אותו אמרו בספרי (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך עשה מאהבה שהעושה מאהבה שכרו כפול ומכפל ואהבת אהבהו על הבריות כאברהם אביך שנאמר (בראשית יב) ואת הנפש אשר עשו בחרן וגו' שגירן והכניסן תחת כנפי השכינה בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב וביצר רע בכל לבבך שלא יהא לבך חלוק על הקדוש ברוך הוא ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך. שמעון בן עזאי אומר אהבהו עד מצוי הנפש. לאהבה את ה' אלהיכם שמא תאמר הריני לומד תורה בשביל שאהא עשיר

strength to serve God]. 'With all your heart' — that your heart should not be divided concerning the Holy One, blessed be He [by having questions; e.g., why did this happen to me?]. 'And with all your soul' (ibid.) — even if He takes your soul. Shimon ben Azzai says, 'Love Him to the exhaustion of the soul [i.e., until the last moment of life].' ” [In tractate Nedarim they said:] “ 'To love the Lord your God' (Deuteronomy 11:13). Perhaps you will say, I will study Torah so that I will become wealthy, so that I will be called 'Rabbi,' so that I will be rewarded in the World to Come, so that I will sit in the academy, or so that I will

live a long life. [In response to this] the verse says, 'to love.' Whatever you do, do it for no other reason than for love. Rabbi Elazar ben Tzadok says, 'Do things for the sake of the One Who commanded them; speak of them for the sake of Heaven; and do not make them a crown by which to aggrandize yourself.' ”

בְּשִׁבִיל שְׂאֵקְרָא רַבִּי בְּשִׁבִיל שְׂאֵקְבֵל שְׂכָר לְעוֹלָם הֵבֵא בְּשִׁבִיל שְׂאֵשֵׁב בִּישִׁיבָה בְּשִׁבִיל שְׂאֵאֲרִיף יָמִים תִּלְמוּד לֹאֹמֵר לְאַהֲבָה כָּל מַה שֶּׁתַּעֲשׂוּ לֹא תַעֲשׂוּ אֶלָּא מֵאַהֲבָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן צְדוֹק אוֹמֵר עֲשֵׂה דְבָרִים לְשֵׁם פּוֹעֲלֵם וְדַבֵּר בְּהֵם לְשֵׁם שְׁמַיִם וְאַל תַּעֲשֵׂם עֲטָרָה לְהַתְגַּדֵּל בָּהֶם:

Practical Law:

Rambam, Foundation Laws of the Torah 5

(1) All of The House of Israel are commanded concerning the sanctification of [God's] great name, as it says, “I will be sanctified among the Children of Israel,” (Leviticus 22:32) and are forbidden to desecrate it, as it says, “Do not desecrate My holy name.” (ibid.) How? When a non-Jew arises and tries to force a Jew to violate any one of the commandments stated in the Torah or he will kill him, he should transgress and not be killed, as it is said about the commandments, “that a person will do them and live by them” (ibid., 18:5) — not that he should die by them. If he dies and does not transgress, he is liable for his life. (2) To what case does this apply? To the rest of the commandments, other than idolatry, forbidden sexual relations, and bloodshed. In the case of these three sins, if he says to him, “Transgress one of them or be killed,” he should allow himself to be killed and not transgress. (3) To what case does this apply? When the non-Jew intends for his own benefit. For example, if he forces him to build his house for him on the Sabbath or to cook him his food, or if he forces a woman to have sexual relations with him, or the like. But if he intends only to make him violate the commandments, then if only he is present, and there are no ten Jews there, he should transgress and not be killed. But if he forces him in order to make him transgress in the presence of ten Jews, he should be killed and not transgress, even if he only intends to make him transgress

הלכה

הרמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה

א כל בית ישראל מצוין על קדוש השם הגדול שנאמר (ויקרא כב) ונקדשתי בתוך בני ישראל ומזהרין שלא לחללו שנאמר (שם) ולא תחללו את שם קדשי. כיצד בשיעמוד גוי ויאנס את ישראל לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה או יהרגו יעבור ואל יהרג שנאמר במצות (ויקרא יח) אשר יעשה אותם האדם וחי בהם וחי בהם ולא שימות בהם ואם מת ולא עבר הרי זה מתחייב בנפשו: ב במה דברים אמורים בשאר מצות חוץ מעבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים אבל שלש עבירות אלו אם יאמר לו עבור על אחת מהן או תהרג יהרג ואל יעבור: ג במה דברים אמורים בזמן שהגוי מתכוין להנאת עצמו כגון שאנסו לבנות לו ביתו בשבת או לבשל לו תבשילו או אנס אשה לבוועלה וכיוצא בזה אבל אם נתכוין להעבירו על המצות בלבד. אם היה בינו לבין עצמו ואין שם עשרה מישראל יעבור ואל יהרג. ואם אנסו להעבירו בעשרה מישראל יהרג ואל יעבור ואפילו לא נתכוין להעבירו

one of the other commandments. (4) All these words [apply] when it is not a time of a decree. But at a time of a decree — that is, that there arises an evil king like Nevukhadnetzar and his ilk and enacts a decree against Israel to abolish their religion or one of the commandments — one should be killed and not transgress even one of the other commandments, regardless of whether he is forced in the presence of ten or whether he is forced when he is alone.

אֶלֶּא עַל מִצְוָה מִשָּׂאָר מִצְוֹת בְּלִבְדּוֹ: ד וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּוּ שְׁלֵא בְּשַׁעַת הַגְּזֵרָה אֶבֶל בְּשַׁעַת הַגְּזֵרָה וְהוּא שִׁיעֲמֹד מִלֶּךְ רָשָׁע כְּנִבּוּכַדְנֶצַּר וְחִבְרִיו וְיִגְזֹר גְּזֵרָה עַל יִשְׂרָאֵל לְבַטֵּל דָּתָם אוֹ מִצְוָה מִן הַמִּצְוֹת יִהְרַג וְעַל יַעֲבֹר אֶפְּלוּ עַל אַחַת מִשָּׂאָר מִצְוֹת בֵּין נְאֻנָּס בְּחוּף עֲשָׂרָה בֵּין נְאֻנָּס בֵּינוּ לְבֵין גּוֹיִם:

CHAYEI SARAH FOR MONDAY

TORAH

חיי שרה ליום שני

תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד דמילוי יוד דשם ב'ן להשאר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז וְקָם אַבְרָהָם וְסָגִיד לְעֵמָא דְאַרְעָא לְבְנֵי חֵתָאָה: ח וּמְלִיל עֲמַהוּן לְמִימַר אִם אֵית רְעוּא בְּנַפְשׁוֹן לְמִקְבַּר יֵת מִיְתִי מִן קְדָמִי קְבִילוּ מְנִי וּבְעוּ לִי מִן עֲפְרוֹן בַּר צוּחַר: ט וְיִתֵּן לִי יֵת מְעַרַת הַמַּכְפֵּלָה דִּי לִיהָ דִּי בְּסִטְרָא חַקְלִיהָ בְּכִסְפָּא שְׁלִים יִתְנִינָה לִי בִּינִיכּוֹן לְאַחְסַנַת

ז וְיָקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְעַם-הָאָרֶץ לְבְנֵי-חֵת: ח וַיִּדְבַּר אֲתָם לֵאמֹר אִם-יִישׁ אֶת-נַפְשׁוֹכֶם לְקַבֵּר אֶת-מִיתִי מִלְּפָנַי שְׁמַעוּנִי וּפְגַעוּ-לִי בְּעַפְרוֹן בֶּן-צוּחַר: ט וְיִתֵּן-לִי אֶת-מְעַרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר-לוֹ אֲשֶׁר בְּקִצְהָ שָׂדֶהוּ בְּכֶסֶף מָלֵא יִתְּנֶנָּה לִּי בְּתוֹכְכֶם

(7) So Avraham rose, and bowed down to the people of the land, to the children of Cheit. (8) And he spoke with them, saying, If you really wish to [help me] bury my dead from [being] before me, listen to me and make a request for me of Efron the son of Tzochar, (9) That he grant me the Cave of Makhpeilah which belongs to him, at the edge of his field. Let him give it to me in your presence,

RASHI

רש"י

(8) נַפְשׁוֹכֶם — [literally, “your soul,” here means:] Your desire. לִי — [literally, “and confront for me” This expression] denotes a request, as in the verse (Ruth 1:16), “Do not ask (תַּפְגַּעִי) of me” (see also Genesis 28:11). (9) הַמַּכְפֵּלָה — [This name means, “the cave of doubling (כַּפֵּל),” so called because the cave constituted] a chamber with another chamber on top of it. Another explanation [of this name is that the cave had the element of] “double” inasmuch as the “couples” [who were eventually to be buried there (see Rashi verse 2 above)] (Eiruvין 53a). בְּכֶסֶף מָלֵא — [literally, “full money,” i.e., Avraham was saying,] “I

(ח) נַפְשׁוֹכֶם. רְצוּנְכֶם: וּפְגַעוּ לִי. לְשׁוֹן בְּקִשָּׁה כְּמוֹ אֶל תַּפְגַּעוּ בִּי: (ט) הַמַּכְפֵּלָה. בֵּית וְעֲלִיָּה עַל גְּבוּי דְבַר אַחַר שְׁפּוּלָה בְּזוּגוֹת: בְּכֶסֶף מָלֵא. אֲשֶׁלֶם כָּל